

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Edinosti je moč!

„Edinost“
Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in
pionikov, ob 6. uri zvečer.
Naročilna znesla:
Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni
Naročnino je plačevati natej. Na na-
ročje brez priložene naročilne se uprava
ne odra.
Po tolnikarnah v Trstu se prodajajo po-
namerne številke po 6 stotink (3 uvč);
izven Trsta pa po 8 stotink (4 uvč.)

Telefon št. 870.

Oglasi
se računajo po vrstah v petim. Za več
kratno naročilo s primernim popustom
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi
Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu.
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravištvo. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst.
Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in
sprejemanje inseratov v ulici Molin
piccola št. 3, 11. nadst.

I. dajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Dopolnilna volitev na Go-riškem.

Vsled prošnje, došle nam iz volilskih krogov, priobčujemo tu volilni oklie g. dra. Staniča. S tem pa nikakor ni spremenjeno naše stališče, kakor smo je označili minole sobote: **Narod naj sodi!** S tega stališča moramo poudariti, da druga dva kandidata nista izdala dosedaj nikakega takega okliea.

Staničev oklie se glasi:

Volilci!

Volitve v državni zbor so pred durmi. Opazoval sem dosedaj hladnokrvno v ozadju volilno borbo. Upal sem do danes, da si narod sam najde izhoda iz žalostnega, prežalostnega položaja, v kateri ga je spravil neki malenkostni, osebni, ni po načelih niti po smotru kakor si bode opravičeni boj.

Vsak boj v lastnem taboru slabi, ponižuje, demoralizuje. Nikdar nas pa ni nobeden dosedajšnjih bojev, kar smo jih, žal, imeli, tako poniževal, tako slabil, kakor ta, ki je nastal v našo nesrečo brez potrebe prav sedaj, ko sila potrebujemo združenega sodelovanja v borbi za svojo narodnost, za svoj obstanek, za svoj razvitek in napredek proti tako mogočnim nasprotnikom, ki nas obkrožujejo od vseh strani ter prežijo na trenutek, ko bi nas mogli pogoltniti popolnoma. Glavni namen bode torej, da na tej volitvi storimo konec temu prežalostnemu, — kar naravnost rečeno — sramotni mu položaju.

Izvolitev katerega si bode pristaša ene ali druge bojujočih se strank bi pomenjala po mojem menenju nadaljevanje in celo poostrenje tega nemoralnega boja.

Temu mora biti konec!

Preprečiti nadaljevanje in poostrenje tega boja ter omogočiti kak izvinek iz njega, je poglaviti in odločujoči namen in pomen moje kandidature. Nič, prav čisto nič me ne vabi na Dunaj, in prav za prav vežejo me vse moje koristi na dom, in vsakdo vč, da mandat pomenja zime materialno žrtev. Materialne svoje koristi pa rad podrejujem narodnim, ako je kaj upanja, da jim morem služiti.

Brez zveze s komursi bode in proti komursi bode, stopam povsem samostalno pred Vas, ne — kandidat na poskušajo, ampak kakor stalen, vstrajen delavec, ki hoče, kakor se je dosedaj oddaljenega držal od vsega javnega življenja, od slej posvetiti vse svoje moči javnemu delo-

vanju, vsestranskemu blagru in napredku svojega naroda.

Podrobnega programa Vam razvijati pač ni treba. Program svobodomiselnega in svobodoljubnega narodnega poslancea je in ostane vedno isti.

Nasproti nekaterim krivim prerokom, ki ne stojè pa — kakor vem iz avtentičnega vira — v nikaki zvezi z merodajnimi cerkvenimi krogi, čutim vendarle potrebo, posebno poudarjati ono točko, ki je bila vedno prva in poglavita našega narodnega programa. Vero, njene nauke in oznanjevalce teh naukov sem vedno spoštoval. Vsaki slovenski politik mora uvaževati dejstvo, da je naš narod vsezkoli katoliški in da mu je vera svetjša od vseh posvetnih blaginj, in po tem mu je urejevati svoj program in svoje delovanje. Klerikalce nisem, to je res; ali toliko »krščanski mož«, kakor kateri si bode dosedaj proglašeni kandidati, sem tudi jaz. Nič več, pa tudi nič manj. Vera je tu le pretveza, pod katero se hoče nadaljevati neki sramoten in pohušljiv boj, ki krščanski — gotovo ni. Če govorim o klerikalizmu, menim ono strujo, ki pod krinko vere zasleduje le strankarske namene nadvladanja enega stanu, kar je gotovo protivno kardinalnim krščanskim načelom, ki slone na povsem svobodni podlagi. Nisem pa nikak neprijatelj onemu stremljenju, ki dela na tó, da bi se tudi v javnem in sploh v vsem človeškem življenju ozivila in obstinirala prava krščanska načela, ona pravstvena načela, ki so v jedru tako lepó izražena v samo štirih zares divnih besedah, najdivnejših, kar jih je sploh kedaj zvenelo na človeško uho: »Ljubite se med seboj!«

Kakor samovlastnim izrastkom vladatelj-nega klerikalizma, sem odločen protivnik brezverskemu pseudoliberalizmu. Pravi liberalizem priznava vsakemu svoje ter stremi le po tem, da se pripomore narodu do svobodnega napredka, do prave človeške kulture in da se ga osvobodi vseh spon in predsodkov.

Gospodarskih vprašanj imamo toliko in tako nujnih, da se človek kar zgraža pred mislijo, da se tako brezskrbno zapuščajo in zanemarjajo, ker ni časa, kakor za neki boj, ki nima ni namena, ni pomena. Vipavska železnica, žal, ni niti pričeta, predel'ska, ali bolje, soška železnica je še vedno pereče vprašanje, ki vpije — zaman — po rešitvi. Brezme za šolske potrebščine je preveliko in krivično razdeljeno. Učiteljstvo zahteva po vsej pravici, da se mu izboljša gmotno stanje, kakor

»To je ona, — to je ona, — — Helena. To žensko sem nekdan ljubil, goreče ljubil. A potem... je prišla tista katastrofa... Tedaj je bilo vsemu konec — O, Roman, Roman!«

Dimitrij je položil svojo glavo na pisalno mizo. V sobi je bila tema. V duši pa so se mu porajali vsi dogodki, ki jih je doživel z Romanom. Pred očmi se mu je v kratkih presledkih porajalo vse njegovo burno, žalostno življenje.

Bila je lepa poletinska noč. Z Romanom sta se peljala iz mesta v bližnji trg. Tedaj mu je Roman nenadoma, odkritosrčno razodel, da ljubi njegovo ljubico — Heleno. Kaj se je takrat vse zgodilo v njegovi duši! Da ni stal pred njim neustrašeno baš Roman, bil bi ga zabodel z nožem... Ali Liescienski je bil preplemenit duh. In konečno, — zadnje čase bi bil lahko opazil, da Helena proti njemu ni več tako zaupna, kakor nekdan, odkar jo je seznanil s prijateljem Romanom. Bil je slep in videl ni ničesar....

In potem je moral vsled političnih spletk bežati čez mejo. Daleč ni šel; prvo mesto ga je obdržalo. Živel je strašno življenje emigranta

se je izbojšalo skoro vsem stanovom, pričeni od duhovnika do najnižega državnega služabnika. Priskočiti mora tu v prvi vrsti na pomoč država, ki ima po državnih zakonih celo to dolžnost, kar bi bilo že itak preobloženim deželam gotovo v veliko olajšavo. — Vinogradniki v deželi bodo uničeni, ako jim ne pride v kratkem podpora. Skoro vsaka občina v deželi ima kako posebno potrebo: tu se potrebuje vodnjakov, vodovodov, cest in poti, tam uravnanja hudournikov, izboljšanje poljedelstva, živinoreje in sadjarstva, odstranjenje zaprek, ki se nameravajo napraviti sadjarjem zlasti s kupčijo na Nemško, odstranjenje sitnosti na colnih mejah proti Italiji, izdatnejše državne podpore po ujmah in drugih nezgodah povzročeni škod, pravičnejše odpisovanje davkov in naklad i. t. d. Blagostanje kmeta ni v zadnji vrsti odvisno od obrtnikov in trgovecev, ki tudi še iz drugih (političnih) razlogov zaslužijo posebno pozornost, zlasti mali obrtnik, kateremu je treba pridobiti tudi od vlade primernih podpor. Kar se kmeta tiče, sem ves na njegovi strani. Kmečki sem sin, kmet me živi, za koga naj bi torej imel srce in kojemu naj bi — ako ne njemu — obrnil v korist svoje skromne moči...! Nočem prikrižati, da bi bil moj ideal povzdigniti kmeta in njegovo stanje tako, da bi vsaka hiša vsaj jednega svojih sinov »pogospodila« in da bi postal od teh vsaj deseti — dal Bog — pravi graščak.

Kar se tiče socijalnega vprašanja, sem odločen nasprotnik onemu socijalizmu, ki se nam prinaša od drugih dežel, ki imajo od naših povsem različne odnose in druge potrebe. Boj proti kapitalizmu ni v nas po nikakem opravičen in to tem manj, ker mi prav za prav potrebujemo kapitala, da si ustanovimo višjih obrti, da damo v deželi zaslužka vsaj onim sodeželanom, ki so sedaj primorani krošnjariti po svetu ter si iskati kruha po Ameriki, Aleksandriji, po Rumunskem in Bog ve še kod, in ki zanašajo čestokrat v deželo namesto zaslužka le kugo, ki uničuje telo in dušo in kviri ves narod. To bi morali uvaževati zlasti oni krščanski socijalisti, ko so že po svojem poklicu dolžni skrbeti za dušno zdravje.

Sodeželanom laške narodnosti nasproti zastopati je strogo stališče popolne ravnopravnosti in jednako veljavnosti. Ne kratimo jim ničesar, zahtevamo pa, da se tudi nam ničesar ne krati. Boja z njimi ne iščemo, se ga pa tudi ne bojimo, ker se nam vsiljuje. Spoštujemo, če se nas spoštuje, ponujamo roko, ako se jo

in pozabil je na vse... vse... Tako življenje mu je zelo sree in ljubezen.

Njegov tovariš Roman je bil strasten, podjeten človek. A bil je nestečen... grozno nesrečen. Vsi cilji so se mu ponesrečili. Mnogokrat pa ga je ljudstvo bolj sovražilo, nego svoje najhujše sovražnike. Po zadnji nesreči pa ga je vse zapustilo, — tudi Helena. Šla je čez mejo in zopet pribežala k Dimitriju.

In z današnjim pismom se završuje vse. Vse delo za probujenje ljudstva je bilo zaman.

Dimitrij se je vzdignil počasi z svojega sedeža. Noge so se mu tresle kakor šiba na vodi. Zdelo se mu je, da na ulici rase hrup ljudij in da čuje navdušene glasove: Vive la republique! Z daljave pa so prihajali poskočni glasovi marzeljze...

Divje je skočil pokonec in pogledal skozi temno okno na ulico. Ali tam je bilo mirno in nič se ni ganilo; on se je motil.

Nato je prižgal svečo, ki je slabo brtela na pisalni mizi. Rdeči žarki sveče so padali Dimitriju v obupani obraz. Oči je imel zaprte in podobne so bile debelim krogom, na ka-

sprejme, ali zaničevanja ne bom o p r e n a š a l i ! Z vso pravico zahtevamo od njih, ki se tako radi ponašajo s svojo tisočletno kulturo ter nam vedno očitajo našo priprostost, da sami v dejanjih pokažejo pravo kulturo in njene plode, katerim se radi klanjamo, kakor vsaki drugi pravi kulturi. Le pod žarki prave kulture je možno pravično in trajno sporazumljenje. Da pa moremo poskusiti z njimi kako sporazumljenje, treba naprej spraviti v domačem taboru, treba, da se poravnajo osebna nasprotstva. Apelujem zato na rodoljubje vodečih krogov, zlasti na g. dra. Gregoričiča in g. dra. Tumo, da si podasta roke v složno delovanje ter nadaljujeta zaprčeto delo, ker takih delavcev nam tako z lahka ni moči nadomestiti. Na obe strani vežejo me prijateljski odnosi in to daje mi srčnosti in nade, da si pridobim za narod vsaj to jedno zaslugo, da storim konec bratomorski borbi.

Borba za vodstvo je publi. Mi nimamo ni voditeljev ni vladarjev, mi imamo le poslance, ki imajo zastopati narodove koristi v državnopravnih zastopstvih in pred vlado, ki imajo poizvedovati želje in potrebe naroda ter se po njih ravnati, zatajujevaje vsa osebna stremljenja.

Tako tolmačim jaz dolžnosti narodovega zastopnika in ta načela bila bi mi vodilo v javnem življenju.

Ako se Vam zdim dostojen Vašega zupanja, izkažite mi je. Ne silim se, tudi se ne skrivam. Če me potrebujete, sem Vam na razpolaganje; če me ne potrebujete — tem boljše.

Če se — po dolgem premišljevanju in premaganju samega sebe — oglašam, oglašam se le zato, da bi pripomogel do tega, da se stori konec pohušljivemu in vse razdirajočemu boju. Najlepše zadoščenje bi mi bilo, ako bi moja izvolitev pomenila tak konec.

Pod to zastavo nastopam svojo kandidataro. Odločite Vi, možje volilci, v katerih rokah bi bila boljša prihodnost.

V Gorici, na dan sv. Antona puščavnika 1900 leta.

Dr. Jožef Stanič
odvetnik.

Trst, dne 32. januarja 1900.

C. k. poštno ravnateljstvo v Trstu nam piše:

Za poizvedbe gledé poštaih pošiljatev, ki so se poizgubile povodom železnične katastrofe dne 24. decembra m. l. zjutraj, treba je mnogo časa ne samo radi veliko množine

tere pada senca gostih, izbočenih obrv. V glavi so mu vstajale različne podobe in se mu ponavljale pred očmi. Zdaj je stopil pred njega Roman z razmršeno brado, z udrtimi, krvavimi očmi in visokim, bledim čelom. Obut je bil v visoke, blatne škornje...

Njegova suha, koščena roka je segla po pismu na mizi... Dimitrij je skočil po konci in odprl oči! Zopet se je motil. Ta hip mu še bolj nego kedaj presedalo to pusto življenje. V sebi je čutil slabosti. Šel je k postelji in legel na njo.

Pred njega stopa objokana postava Helene. Dolgi lasje jej padajo po visokih ramenuh. Iz bujnih, visokih prsij pa prihajajo globoki, žalostni vzdih: Ah, Roman... ah, Roman...!

Glóbek, glasen vzdih se privije iz širokih Dimitrijevih prs. Hoče planiti kvisku, a pada... pada...

Baš ta hip je izšel krvavi mesec in posijal v izbo. Na razkavih tleh je ležal Dimitrij Liescienski in pred njim kuverta, zapčena z rdečim voskom...

PODLISTEK

V podstrešni sobici.

Spisal Abditus.

(Zvršetek.)

Na večer so prišli orožniki, opozorjeni po strelu, — mnogo prepozno. S težavo sem odnesel Romanova pisma, kajti orožniki so vse premetali; pregledovali so celo mrtvečvo obleko.

Sedaj se držite domá in bodite pripravljani na vse. V kratkem Vas obišče neki naš človek. Očlida Vam pismo z nadaljnimi navodili. Priloženi zavitek pisem pa oddajte prej ko mogoče, ker tako je želel Roman.

Prijazen pozdrav! Vaš prijatelj

Gurič.

V Samotnem dolu 186...»

Pismo je grozno delovalo nanj. Roman, njegov največi prijatelj, je končal. Sosebno pa sta ga razburjala priloženi, polni kuverti in — Romanova ljubica.

materijala in dotičnih reklamacij, ampak tudi, ker treba dogovarjati se s poštnimi ravnateljstvi, katerim so dotični oddajalni poštni uradi podrejeni.

Razun tega je treba v vsakem slučaju v dogovor stopiti z onim poštnim ravnateljstvom, kateremu je podrejena železniška pošta Trst-Dunaj, ker se hodo dotične odškodnine in povračila izplačevale na račun ravno te oblasti.

Slavno občinstvo, ki z razumljivo nestrpnostjo pričakuje rešitev reklamacij, bodi zagotovljeno, da tukajšnje ravnateljstvo kolikor je le mogoče pospeši razprave odškodnine, in da je pripisati le zapletenosti dotičnih razmer, da se ta stvar bolj zavlačuje nego je ljubo.

Politični pregled.

TRST, 23. januarja 1900.

K položaju. Torej akcija za spravo je v polnem tiru. Zadnje dva dni so bile nemške stranke na delu, da bi označile svoje stališče nasproti poskusom g. Körberja v tem pogledu, in vspeh je — senzacionalen. Na to stran namreč, da se je pokazalo, da nemške stranke kakor ukupnost niti ne morejo označiti svojega stališča, in sicer zato ne, ker ima vsaka skupina svoje posebno, od drugih razlikujoče se stališče. V nedeljo so se zbrali načelniki nemških klubov in so: pohvalili namero Körberjevo, samo željo so izrazili, naj se državni zbor snide najkasneje v februarju. Izrekli so tudi željo, naj bi se narodni in parlamentarni odnosi uredili čim prej.

Malo ur potem, naslednjega dne, sta se zbrala dva glavna kluba iste nemške levice: nemških nacijonaleev in liberalcev; in glej: že so sklenili drugače, nego načelniki klubov. Nacijonaleci zahtevajo, naj se ugotovi vsem zahtevam Nemcev in na konferenco pojdejo še le potem, ko bo sklican državni zbor. Ta klub tudi ne more imeti zaupanja do ministertva Körberjevega, ker sta v njem dva člena, ki po svojem mišljenju pripadata desnici.

Verujemo, da je ta sklep provzročil razburjenje v vladnih krogih, saj se glasi kakor odločen: ne! in postavlja načelnike klubov na krivo stran. Načelniki klubov so staknili hitro glave skupaj in so začeli pritiskati na predsedništvo kluba nacijonaleev, katero se je sicer dalo omehčati v toliko, da je obljubilo, da bo delovalo na to, da klub ne bo nasprotoval akciji Körberjevi in da preklične svoj sklep, ali kdo more jamčiti, da klub sedaj svoje lastno predsedništvo ne postavi na laž?!

Da bo lepše razvidno, kako so gemeinbürgerji zložni med seboj, je pa sklenil klub liberalcev, da odpošlje svoje zastopnike na konferenco.

Gospod Körber ima sedaj že nekoliko okusa, kako pojde z njegovo spravno akcijo. Na češki strani pač ve, s kom ima računati, ali na nemški strani nikdo ne ve, kdo ima prav za prav pravico govoriti v imenu Nemcev, kjer je toliko »stališč«, kolikor je skupin.

Najbrže obdrže prav oni, ki ne verujejo, da bo kruha iz tespravne moke Körberjeve.

Program vlade. Včeraj smo v par črtah označili glavne momente v izjavi nove vlade, priobčeni v »Wiener Abendpost«. Gospodu Körberju se je očevidno zelo mudilo, da izve svet, kaj hoče on. Morda ga je tako gnalo tudi uverjenje, da je njegov program tak, da ne bo resnega prigovora, in da žujim kar hkratu pridobi srečo. Da je državni zbor zbran, bi bil hitel v parlament, da tam razvije svoj program; ker pa je naš parlamentarizem še vedno »v reparaturi« in so njega kolesca potra, je hitel tja, kjer se običajno tolmačijo vladine želje in nje nameni — v »Wiener Abendpost«.

Priznati moramo, da proti programu nove vlade ne more biti nobenega resnega prigovora, a baš tu se nam vidi nje slaba stran. Gospod Körber nam je le povedal kaj hoče, in da je vse lepo, kar hoče. Več pa nam ni povedal. A to je odločno premalo. Tu sti namreč dve imenitni vprašanji, na kateri si ne vemo odgovora. Prvo vprašanje je moment osebne političnega mišljenja članov novega ministertva. Le-ti so sicer uradniki in kakor taki — kakor se že glasi tista običajna fraza — zvesti služabniki svojega vladarja. Ali to so tudi izobraženi ljudje. A mi si dandanes niti ne moremo misliti izobraženega človeka brez svojih nazorov o javnem življenju, brez svojega političnega prepričanja

in posebno še: brez svojega mišljenja glede na ono vprašanje, ki dandanes najbolj razvema duše, in v katerem je iskati vira sedanji krizi, katero baš hoče g. Körber ublažiti: glede narodnih bojev. Na to stran je pač opravičena naša nevera, da bi moške ministertva Körberjevega, vzrasli v nemškoliberalni šoli, res pokazali toliko heroizem, da bi zatajili svoje nemško-centralistične tradicije, da bi se popolnoma iznebili svojega lastnega »jaz-a« in da bi sebe posvetili izključno dosezanju onega, kar je lepo povedano v programu Körberjevemu?! Tu pa smo mi veliki neverni Tomaži. Ne moremo drugače.

Nikdo ne more oporekati gospodu Körberju, ko nam govori o pogubnosti narodnih bojev; nikdo mu ne more oporekati, ko povdarja potrebo, da se ti narodni boji ublažijo. Nikdo mu ne more oporekati, ko izjavlja, da le požrtvovalnost in zmernost na obeh straneh morete dovesti do poštene sprave. Tudi za to ga moramo pohvaliti, da hoče povabiti zaupnike strank na trezne pogovore. Ali tu je zopet gorje vprašanje: ali se bo ministertvo res moglo povzdigniti iz stare šole na ono višino objektivnosti, da bo hotelo enakomerno pritiskati na obe strani v zmislu zmernosti?! Da-li se ne bo godilo, kakor se je še vedno do sedaj, kadar-koli je šlo za to, da se ustvari kakov modus vivendi mej Slovani in Nemci?! Vsako, tudi najhujše znamenje prijenljivosti od nemške strani v kaki povsem pristranski stvari, se je razglušalo kakor višek brezprimerne zmernosti, a baš v imenu te fiktivne, zlagane zmernosti so zahtevali od Slovanov skrajno mero požrtvovalnosti v načelnih stvareh, tako mero samozatajevanja, ki bi bila blizu samoubojstva!! Ako bo tudi gospod Körber tako umeval »svojo odkrito in pošteno politiko sprave«, da bo hotel, kolikor bo le možno, rešiti nemško nadvladje, potem naj le računna, da ne bo nič. Čehi se svoje strani govore dovolj jasno. Oni žele sprave, oni vstopajo radi v vsako pogajanje za doseg tega velikega cilja; oni so za spravo, ali le za pošteno spravo na podlagi popolne in brezpogojne enakopravnosti!! Za to spravo pa je conditio sine qua non, da so žrtve jednako-merne od obeh strani, nikakor pa ne sme biti tako, da bi slavo peli enim, ki so dali malenkosti, a iz družih bi iziskali do skrajnosti.

Ali bo ministertvo tako umelo svojo nalogo posredovatelja? Denimo, da bo. Tu pa je zopet drugo vprašanje: ali bo imelo toliko upliva in moči na one, ki so dosedaj uživali privilegije, da se odpovejo privilegijem, da se odpovedajo beneficijam, ki so pomenjali tatvino na državljanskih pravicah Slovanov, poniževanje Slovanov v razmerje podrejenj, v kakoršnje se dandanes zavedninarodi ne udajajo?! Morda ima gospod Körber res kako tajnostno čudotvorno sredstvo, s katerim ukroti zle duhove, da se mu posreči, kar se še ni posrečilo nobenemu predniku njegovih. Mi se nečemo prenagli v sodbi, ali neverni Tomaži smo tudi na to stran. Schönerer in Wolf sta že izdala parolo, da je izdajica vsaki Nemec, ki se spušča v kaka pogajanja. A do danes nimamo nikakega razloga še, msliti da Wolf in Schönerer nista več gospodarja situacije med Nemci, in da razni nemški voditelji ne bodo slednjič hoteli — hočeš ali nočeš — hoteti, kar bosta hotela Schönerer in Wolf.

Tržaške vesti.

Sv. maša zadušnica za blagopokojno gospo Anko Bogdanovičovo bo v četrtek ob 9. uri zjutraj v cerkvi sv. Antona novega.

Laško človekoljubje. Pred 3 leti je umrl tu v Trstu neki Emil Pisko od nekje v nemškem delu dežele Češke. Mož je bil torej Nemeec po rodu. To smo hoteli povdariti, da se ne poreče, da nas, pišoč te levrstice, vodi narodna tesnosrčnost. Pisko je bil oženjen z neko Emo roj. Corradini, Tržačanka. Iz zakona so izišli trije otročiči, ki ostanejo seveda Tržačani, kajti občina, kamor je bil pokojni Pisko pristojen, jih bržkone nikdar videla ne bo. Ta osirotela družina živi sedaj v največji skrajni bedi, brez sredstev in brez dohodkov. V obupnem položaju svojem se je uboga žena, ki je, povdarjamo to, Tržačanka po rodu in po vzgoji, obrnila do ravnateljstva »instituta« (»ubožnice«) za kako pomoč. Na tem kraju človeškega usmiljenja je siromašna žena dobila poleg kope tridih osornosti cele tri krone z decidira-

nim naročilom, naj se ne prikaže nikdar več!! V svojo domovino naj gre!

Ko so jo tako — lepo odpravili na tem mestu človeškega usmiljenja, se je žena obrnila na drugo odlično mesto laškega filantropstva, do — »Piccola«. Tu so jej sicer tudi velevali, naj gre mej — svoj narod, ali razlika je bila ta, da jej — niso nič dali!! Tako postopa laško človekoljubje z lastnimi rojaki, tu vzraslimi in vzrejenimi, ki bržkone niso nikdar preložili svoje noge preko mej tržaškega ozemlja, te baje klasične zemlje latinske. In žena Tržačanka, s tremi nedolžnimi otročiči vred, strada notri sredi — laškega človekoljubja. Če bi se je hotel kdo usmiliti, naj si zapomni naslov: Via Farneto št. 90, II. nadstropje.

Nabrežina - Aurisina. (Kemična razprava). Neki sicer malo znani učitelj, vendar pa gotovo velik mož, gosp. Cobol po imenu, si prizadeva v potu svoje drznosti, kako bi slovenska imena »julske pokrajine« nadomestil s starimi, »zgodovinskimi« — rimskimi. Da se mu o teh naporih večših izpodtakne noga ter da revež pade v lužo neizbrisne blamaže, kaj to njemu mar? Takšne bedarije pa še menda ni zakrivil, kakor s svojim izvajanjem, da je pristno-slovenska Nabrežina (na brežini) prav za prav rimska — Aurisina. To je pa že za Brivčev koledar! Gosp. Cobol se sklieuje na drugo avtoriteto, blagopokojnega Kandlerja, češ: Nabrežina je »Aurisina«, kar pomenja — okis zlata. Oksidi (okisi) so, kakor znano, kemične zveze elementov (prvin), kakor je zlato, s kisikom. Vse to bi bilo lepo; nesreča je le to, da je še le Schelle (1742—1768.) prvi našel okside in da je še le Lavoisier (1743—1794.) prvi spisal teorijo o oksidih, kakor je sploh vsa današnja kemija razmerno jako mlada znanost. Sedaj pa hočejo gospoda italijanizatorji natrestiti svoji verni čredi, da so bili že slavni Rimljani, ko so gospodovali v naših krajih, veliki strokovnjaki v kemiji v obče in v teoriji oksidov posebej. Če ta »Piccolova« kemija ni komična, kaj potem zaslučuje tako ime? Zopet nov dokaz, da je sploh ni take bedastoče na svetu, ki bi se »Piccolu« zdela dovolj bedasta, da bi je ne pokladal svoji verni — čredi!!!

Iz naše luke. Včeraj so prišli v našo luko Lloydov parnik »Sultan« iz Kotora z 29 potniki; a. o. parnika »Jaso« iz Kotora z 8 potniki, »Dubrovnik« iz Bara s 6 potniki, italijanski parnik »Solferino« iz Marselja in Aneone s 3 potniki, grški parnik »Georgios« iz Carigrada s 3 potniki in ladija (logoger) »Evangelii« iz Taranta.

Odpulili so: a. o. parniki »Vis«, »Fiume«, »Petka«, nemški parnik »Roma« v Hamburg, italijanski »Carmela Galatioto« v Catanjo in »Divina Providence« v Rumi na Grškem.

Poškodbe. Čevljar Josip Nardini iz ulice Istituto št. 2 in njegov brat, 24-letni Viljelm, ki je pritekel prvemu na pomoč, sta bila včeraj v nekem prepiru težko poškodovana. Rešilna postaja jima je podelila prvo pomoč, a potem so ju spravili v bolnišnico. — Na 24-letnega dninarja Josipa Zadnika iz ulice Bergamase št. 14. je padel včeraj zavitek jute, ki ga je težko poškodoval. Spravili so ga na rešilno postajo. — 44-letni dninar Jakob Silvestri iz Škorklje šte. 84 je padel ter se ranil na glavi; spravili so ga v bolnišnico. 32-letni kočijaž Fran Brodnik je pal z voza za prevažanje premoga, ki ga je povozil. — 51-letni krojač v Lloydovem arzenalu, Peter Zanolla iz ulice Petrarca št. 1, se je poškodoval vsled tega, da se je utrgala neka vrv. — 19-letnemu kovaču v Sv. Marku, Franu Justu, je zletel kosce železa v oko, ki je vsled tega zgubljen. Vse poslednje imenovane so sprejeli v bolnišnico.

Dninarji iz lazareta. Včeraj je pripeljal Lloydov parnik »Pluto« 60 dninarjev, ki so se pred mesecem dni podali v lazaret pri sv. Jerneju, kjer so razkladali kavo s parnika »Berenice«. Vsi so popolnoma zdravi.

Iz-pred naših sodišč. Včeraj je bil 45-letni Josip German zaradi težke telesne poškodbe obsojen v 4 mesece težke ječe.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 5.1, ob 2. pop. 9.0 C. — Tlakomer ob 7. zjutraj 766.9. — Danes plima ob 1.56 pred. in 3.57 pop. Oseka 9.21 predp. in 7.12 pop.

Mrtveci prijavljeni 21. t. m.: Baicari-chio Ivan, 72 l., ul. dell' Istria 6. — Frandolić Marija, 76 l., ul. Istituto 11. — Stofla Miro, 1 l., ul. Solitario 1. — Sallagno Konstantin, 7 m., Barkolje 257. — Magnan Henrik, 47 l., Greta 309. — Vatovac Peter, 20 l., Verdela 404. — Tonon Lidia, 10 m., ul.

Ospitale 8. — Kovačič Ana, 56 l., ul. Teatro 1. — Buranello Ivan, 2 l., ul. S. Silvestro 3. — Kovač Lidija, 10 l., ul. Farneto 24. — Eisenreich Antonija, 60 l., ul. del Mante 7. 22. januarja: Zidri Natal, 50 l., ul. S. Lucia 6. — Mezgee Anton, 44 d., ul. Molino a Vento 58. — Bieker Ana, 17 m., S. M. M. Sp. 362. — Gombač Ivana, 12 l., ul. Ferriera 6. — Seiberas Amalija, 71 l., ul. Sette Fontane 34—35. — Berzon Fran, 37 l., ul. Apollinare 2. — Jezurum Hugo, 21 l., ul. Pietà 23 A. — Della Bona Karol, 10 l., ul. Commerciale 16. — Candido Gilbert, 52 l., ul. Amalia 12. — Kumer Ivan, 77 l., ul. Castana 17. — Searzilla Emilija, 44 l., ul. Donata 14. — Ferluga Angel, Ferluga Viljelm, oba 5 d., Rojan 253.

V bolnišnici: Barbaro Rudolf, 6 m. — De Juransky Margareta, 79 l. — Lak Alfred, 2 l. — Hevera Anton, 28 l. — Gerbič Marija, 68 l. — Zamolin Gverino, 16 m. — De Malter Štefanija, 9 m. — Zan Josip, 42 let.

Okrajna bolniška blagajna. Zadnji teden je bilo prijavljenih 459 slučajev bolezni, 389 oseb je bilo proglašanih, da so zdrave, 964 jih je nadalje ostalo v zdravljenju. Med poslednjimi je 140 takih bolnikov, ki so se ponesrečili na delu. Prestopkov proti predpisom zdravnikov je bilo 130. Na bolniških podporah se je izplačalo tekem zadnjega tedna 10.392.60 kron.

Mejnarnodni panorama na borznem trgu št. 14, predstavlja ta teden jako zanimive slike iz Meksike, kakor n. pr. vladno poslopje, spomenike, ulice, cerkve, trge, igre z biki, narodna bukvarna, rakve, kanale, krasne vrte in sprehajališča itd. Skupno 50 lepih slik. — Kdor si ta panorama ogleda, zadobi popolno poznanje tega kraja ne da bi mu bilo treba hoditi tja, in z malim denarjem. Glej oglas.

Telovadne vaje »Tržaškega Sokola« pričnejo v četrtek, dne 25. januarja t. l. ob 8. uri zvečer. Vabljeni so torej vsi oni, ki so se prijavili za telovadbo, naj pridejo omenjeni večer točno ob 8. uri v novo telovadnico. Uhod v isto je na »Korzu« št. 45, na dvorišču za hišo v obče znano pod imenom pri »zelenem hribu«. Vsi oni, ki se mislijo udeleževati telovadnih vaj, a se dosedaj niso še prijavili, lahko store to omenjeni večer v telovadnici pri bratu Josipu Prunku.

Glas z Opčin. Občni zbor našega pevskega društva »Zvon« dne 31. grudnia je bil dobro obiskan. Kakor po navadi ste se prečitali in odobrili poročili tajnika in blagajnika. No, posebno zadovoljni so bili udje s poročilom blagajnika, ki je poročal, da je kljub raznim stroškom ostalo čistih 60 K, katere naloži v domačem zavodu, v tržaški slov. pošiljnici. Gospod predsednik Fr. Kariž je izrazil željo, naj mesto njega izberejo predsednikom mlajšo žilavo moč, ker on vsled stanovskih dolžnosti nikakor ne more voditi dalje društva. Udje so uvažili tehtne razloge njegove in so si izbrali z vsklikom g. Ferd. Ferlugo novim predsednikom. Med posamičnimi nasveti navajam le predlog blagajnika Sosiča, naj bi g. Fr. Kariža, dosedanjega predsednika, izvolili častnim členom. Predlog je utemeljen, saj je bil gosp. Kariž predsednik društva od početka — menda od l. 1888 — do zdaj; vodil je društvo tudi tedaj, ko je bila nevarnost, da društvo propade vsled mladenosti in raznih neprilik. Predlog je bil sprejet enoglasno. — Potem je sledil zabavni del; vrlji pevski zbor je peval zbirko umetnih in narodnih pesmij s priznanja vredno točnostjo. Omenjam društveno pesem »Zvonu«, ki jo je zložil in uglazbil pevskemu društvu njegov lastni pevovodja, znani Agul Ref.

Čuli smo dokaj navdušenih zdravije. Da se nismo kisto držali, je umivno, zato gre posebna zasluga obema Tolmencema, ki sta vrla uda našega »Zvona«. — Še nisem pri kraju. Drugi zabavni večer smo imeli dne 6. prosinca t. l. Vspored: petje, zabavno berilo. Izmed pesmi nam je posebno ugajal »Narobe svet« vsled originalnosti in zdravega humorja, ki veje iz besedi in napeva. Zložil naš Ref. Pozorno smo poslušali g. Štipka predavanje o »številki 3«. Mož je učen; kaže nam važnost trojke v bogostovju in filozofiji; trojke ne prezira ni jezični, še manj telesni »dohtar«. Profesor in učitelj jo blagrujeta, dijak jo pa kolne; kmet s 3 križi še vedno svet redi... Zlasti pa je krassen in pomenljiv sklep studije o št. 3 — Evo sueus —: Trije so činitelji, ki vzgajajo človeka: Domača družina, šola in cerkev. Če vsi trije navedeni vzgojitelji delajo svojo dolžnost složno in v zajemno v

medsebojni ljubezni, potem se nam niti bati prihodnosti. — Imeli bomo mož, ki bodo branili cerkev, šolo in domače ognjišče, mož-poštenjakov, in dobrih, plemenitih slovenskih žen in mater.

Želimo, da bi imeli še dosti takih zabavnih večerov! Upamo tudi, da pristopijo k društvu mnogi novi udje in da se odzovejo našemu vabilu oni stari udje, ki so odstopili tedaj, ko je začelo društvo dremati. Med njimi so tudi taki, ki so sicer velezasluzni za naš stiskani rod. — Pevskemu društvu pa kličem: krepko naprej! Kako poje naš Agul?

Le doni zvon, le glasi se

Čez plan in čez dolino!

Unemaj naše ljudstvo vse

Za vero — domovino!

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Kanala nam pišejo: Letošnji predpust so tu prvič nastopili naši kanalski tamburaši. To je bilo v soboto zvečer na plesu naše žitnice v gostilni »Pri zlatem levu«. Ta veselica je bila sploh jako lepo prirejena, kar bodi zabeleženo v čast gospođom odbornikom. Dvorano je priredil gospod Štefan Segala. Tamburanje je vodil gospod predsednik Alojzij Križnič, a na roko mu je šel tudi g. nadučitelj Alojzij Vrč. Za splošno zabavo je pa mnogo pripomogel tudi gospod notar Artur Lokar se svojo poznanost ljubezavjostjo. Postrežba gostilne gospoda Ulaže, je bila prav dobra. Sploh vse je bilo v našo zadovoljnost. Najdemo se, da to ni bila zadnja taka zabava v tem predpustu.

× Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda, v Sežani so darovali: g. Fran Velan v Koprivi 2 K, g. Janez Turk v Koprivi 40 st., Zamore požrl pri g. Guličevi 2 K, v pušici glč. Milene Dolenceve 3 K 50 st. Bog živi vse darovalce!

× Prepozno došlo odlikovanje. Iz Gročane v Istri nam pišejo:

C. kr. namestništvo v Trstu je z odlokom od 28. grudnia 1899. pripoznalo cerkovniku Jožefu Čermelju na Gročani svetinjo za 40-letno zvesto službovanje. Omenjeni cerkovnik se je večkrat veselil, da dobi odlikovanje, in je popraševal ke aj da pride isto? Služil je od l. 1853., ali ni doživel, česar je pričakoval, ker že dne 6. novembra 1899. je umrl. Svetinja, priposlana od c. kr. okr. gl. v Kopru 8./I/1900. št. 4/res. mu torej niso zamogli izročiti. — Kedo je kriv temu? Kdo drugi, nego uradi, ki prepočasni rešavajo enake vloge. Saj je že maja meseca vse bilo v rokah dotičnih oblasti.

× Avtoriziran zemljemerec. Gosp. Ivan Ridi v Trstu, je dosegel pooblastilo avtoriziranega zemljemerca za Primorsko ter je v tej lastnosti položil predpisano prisego.

Vesti iz Kranjske.

* Naučno ministerstvo je arhivarja kranjskega deželnega muzeja »Rudolfinum« v Ljubljani, gosp. kurta Koblarja zopet potrdilo za nadaljnjih pet let, konzervatorjem centralne komisije za umetnost in zgodovinske spomenike.

* Parobrod na Ljubljani. V soboto se je vršila komisijonalna vožnja s parobrodom na Ljubljani. Poskušnja je izpala povsem ugodno in g. Kotnik, čegar last je parobrod, utegne sedaj brez zadržka dobiti koncesijo. Parobrod bo vozil mej Ljubljano in Vrhniko.

* Kranjsko-primorskemu gozdarskemu društvu je vlada za l. 1900 dovolila 600 glđ. drž. podpore.

Vesti iz Štajerske.

— Profesor dr. Frischaufer v Graden, na Slovenskem dobro znani hribo-lazec, o katerem smo že pisali, kako ga nemški srditeži proganjajo radi njega pravico-ljubnosti, je proti rektorju graške univerze, dru. Richterju, uležil tožbo radi žaljenja časti.

Razne vesti.

Premogarski štrajk na Češkem zavzema vedno širše dimenzije in postaja vedno resnejšega značaja. Delo je ustavljeno v Mor. Ostrovi, Kladnu, Mostu, Duchoveovu, Oseku in drugod po Češkem. Posledice so že občutne in po železnicah in tovarnah že zelo primanjkuje premoga. V Pragi pa bodo v treh dneh baje brez premoga.

Zločinstvo v Veroni razkrito. Naši čitatelji se spominjajo, da so te dni v Veroni potegnili iz Adiče ovoj, v katerem so bili kosi razsekanega ženskega trupla. Dolgo niso mogli priti zločincem na sled. Sedaj pa so pogodili identiteto nesrečne mladenke. Ista je imela ljubavne zveze z nekim poročnikom. Da bi udušila posledice te zveze je zaužila neki prašek in je — sama umrla na to. Prašek jej je preskrbel dotični poročnik. Sedaj je jasno vse, kajti zaprl so poročnika in neko babico.

Brzjavna poročila.

Dopolnilna volitev na Gorškem.

GORICA 23. (P.) Da je shod pri Rebu proglasil Coroninija, je laž. Froglasitev in glasovanje je bilo nemogoče zaradi velikanskega škandala in odpora, ki je nastal. Sklicatelji so pobegnili. (Ta brzjavka se nanaša na dve brzjavki v »Slovenskem Narodu«, katerih jedna pravi, da je bil Coronini proglašeni kandidatom, druga pa trdi, da je ta kandidatura propala. Ured.)

Körber pri cesarju.

DUNAJ 23. (K. B.) Cesar je sprejel danes dopoldne ministra-predsednika pleu. Körberja v daljši avdijenci.

Stavka na kranjsko-štajerski meji.

TRBOVLJE 22. (P.) Včeraj je bil v Celju shod rudniških delničarjev in zastopnikov delavcev. Lastniki rudnikov so dovolili obče 5% zvišanje mezde, 5% zvišanje za nedeljsko delo, osemurni delavnik za delo v jamah, 3—4 krone doklad za stanovanje oženim delavcem in dobivanje olja za lastne nabavne stroške. Vsled tega so sklenili rudarji, da za sedaj v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku ne stopijo — v štrajk.

Štrajk na Češkem.

MOST 23. (K. B.) Današnja noč je minola mirna. Od 28. rovo delajo samo na treh. Zjutraj bi imelo priti na delo 5609 delavcev, a prišlo jih je samo 1565.

Jadernica »Marie«.

BEROLIN 22. (K. B.) »Wolff« javlja iz Durbana, da je angleška oblast nemški jadernici »Marie« dala brezpogojno svobodo.

Vojna v južni Afriki.

Zgube Angležev.

LONDON 23. (K. B.) »Reuter« javlja: General Buller brzjavlja, da je v včerajšnji bitki padel en častnik in 5 mož; 3 častniki in 75 mož je ranjenih, 8 mož se je zgubilo.

Iz Kimberleya.

LONDON 23. (K. B.) »Reuter« javlja iz Kimberleya dne 17. t. m.: Sovražnik je danes živahno streljal na nas od zore do 8. ure zvečer. Zlasti merl na redute (okope).

Tajnik Davis v Laurenzo Marquezu in Pretoriji.

LONDON (K. R.) »Reuter« javlja iz Laurenzo Marqueza z včerajšnjega dne: Davis, drugi tajnik severoameriškega ministerstva za notranje stvari, ja prispel semkaj ter obiskal generalnega guvernerja, ki ga je sprejel prijazno ter prosil, naj priobči predsedniku Mae-Kinleyu izraz prijateljstva. Transvanska vlada je sporočila Davisu, da mu dopušlje za vožnjo v Pretorijo salonski voz predsednika Krügerja.

Iz neznanega vzroka?

LONDON 23. (K. B.) »Daily Telegraph« javljajo večerj popoldne iz Rensburga: V soboto ob 9. uri zvečer so začeli Boerci — zakaj, ni znano — na vseglavati črti zelo živahno streljati iz pušek, kar je trajalo tri četrt ure. Lahko je bilo razločevati, da so streljali v 3 različnih višinah (To so šmen-tani ljudje, ti Boerci, ki začenjajo streljati, ne da bi se vedelo: zakaj!)

Boerci molče.

LONDON 23. (K. B.) »Daily Chronicle« javlja iz Spearmanseampa z dne 22. t. m.: Topništvo generala Warrena je začelo danes v jutro zopet streljati, a je obmolnilo kmalu, ker se sovražnik ni hotel oglasiti. (Angleži imajo pač smolo, da imajo sovražnika, ki baš tedaj noče streljati, kadar bi oni hoteli. Opomba stavea.)

Nova moč v južno Afriko.

LONDON 22. (K. B.) List »Daily News« je izvedel iz uradnih krogov, da je vojni urad sklenil, da pošlje v južno Afriko 17. polk ulancev (lanciers), 7. polk dragoncev in 4. brigado konjice, kar je že vse mobilni itano.

V bližini tabora Spearman.

LONDON 22. »Reuter« javlja iz tabo-rišča Spearman z dne 21. t. m. zvečer: General Clery in Harth sta včeraj po daljši bitki napredovala 1000 yardov (1 yard =

0:9144 m.) ter prenočila pod milim nebom. Po noči so Boerci neredno streljali iz pušek. Angleške predaje straže niso odgovarjale. Ob zori se je streljanje silno pomnožilo. Angleško topništvo je odgovarjalo. Kmalu je bila huda bitka na vseh krajih. Angleško poljno topništvo je metalo veliko množino srpanelov v utrdbe sovražnika. Prvi nasip so vzeli s povešenimi bodali. Sovražnik se je umaknil za drugi nasip. Boersko topništvo je nekoliko ponehalo streljati, izvestno, ker mu je nedostajalo streliva, a puške so prasketale ves dan. Angleži so vzeli tri pozicije sovražnika.

Amerikanci o zmagi nemške diplomacije.

NEW-YORK 22. (K. B.) List »Washington-Times« piše, da se tudi on raduje na zmagi nemška diplomacije proti Angliji. Ves omikani svet da mora biti Bülowu ivaž-ležen, da je to vprašanje rešil tako odločno. Nazor Zjedinjenih držav, ki ga zastopajo že nad 100 let, da na morju ni smeti zapljenojati zasebne lastnine, četudi je sovražnikova, zadobi, kakor je upati, sedaj občo veljavo in sicer vsled razjašnjevanj med Zjedinjenimi državami in Nemčijo na eni in Anglijo na drugi strani.

Trgovina in promet.

O vzrokih pomanjkanja oglja.

Piše Ant. Kristan. (Gorica.)

V časopisih čitamo vsaki dan, kako zelo pomanjkuje oglja v vseh mestih. Ljudje se povprašujejo začudenj: »Kako to, zakaj to? Saj je vendar oglja dosti na svetu!« Tu hočemo po možnosti razjasniti po raznih virih in svojem lastnem studiju, kako je prišlo do tega pomanjkanja oglja.

Stavka (štrajk) v okraju Kladno je v polnem teku; iz gora Kyřanskih, Sulkovskih in obče iz cele tzv. egljevske doline zapadno-češke se pričakuje vsaki trenotek; zdi se, da stojimo pred občno ogljekopsko stavko. Kaj pa bi le-ta značila za industrijo Avstrije, in njeno vsakdanje življenje, je nepregledno. Nekateri zavodi so morali že ustaviti delo. Vendar pa se, ne gledé na te stavke, že vso to zimo zelo pogreša oglja. O vzrokih tega pomanjkanja se govori in piše mnogo. Nekateri mečejo vso krivdo na železnice, nekateri na nedostatek vagonov, na izvoz za meje itd. Nekolico jih je pa, ki pravijo, da so glavni vzrok pomanjkanja oglja: z a s t a r e l i, slabi, sedanjim razmeram prav nič odgovarjajoči rudniški zakoni. Beda in gorje, če potem nastane še stavka!

Oglje pripada k tzv. rudniškemu regalu; iskati in kopati je ima pravico le tisti, komur je ta pravica podeljena od oblasti. Tako vsaj pravi zakon od 23. maja 1854., št. 146 drž. zak. Znamenito in avstrijske zakone krasno karakterizirajoče je tudi dovoljenje »zum Schürfen«, to je: nekómu se je dovolilo v določenem okraju iskati rudo, in če jo najde tekom leta, more dobiti pravico, da sme samo on kopati tamkaj. In tu je glavni vzrok vsega zla. Oni, ki ima dovoljenje za kopanje, moral bi takoj začeti kopati z določenim številom lju-lj. Ali tako se ne godi in se ni godilo od prvih časov. Ves ogeljni revir si je zagotovilo nekaj družb in nekaj kapitalistov, ki potem delajo, kakor jim drago. Kopljejo sicer na raznih krajih, ali ne izkopljujejo, ker hočejo prve jame popolnoma iz-erpiti. Od tega nedostatek oglja. Torej: požrešni veliki kapital je vzrok, da ljudstvo sedaj trpi mrz in slična pomanjkanja.

Vlada bi mogla tu mnogo pomagati, ali: saj vemo, kako je! Znanje so nam jednake stvari. Vendar pa bi bil tukaj-le nasvet, to je uresničenje nasveta, katerega sem čital te dni, prav na mestu. Glasi se: Prepoved iz-važanja oglja do ptujine, bila bi hitrim in prvi čas olajšajočim lekom.

Diskont v Švicli.

Kakor javlja kor. biró dne 22. t. m. iz Berna, so švicarske emisijske banke znižale uradni diskont od 5½ na 5%.

Žetev v severni Ameriki.

Sklepno poročilo poljedelske pisarne javlja sledečo cenitev o uspehah zadnje žetve v severni Ameriki. Pšenice 547,304,000, koruze 2,078,144,000, ovsu 796,178,000 bušlov (1 bushel = 30¼ l.). Na vsakem ekru (1 aere = 40-5 a) se je pridelalo povprečno 12-3 b. pšenice, 25-3 b. tursice ali 30-2 b. ovsu.

Neugodnosti nove kvotacije.

Nova kvotacija po odstotkih ima dve strani, dobro in slabo. Jasnejša je, kakor je bila prejšnja, to pa le za tistega, ki misli in vé, da n. pr. 102 pomeni, da je vrednost

poskočila za 2%, t. j. vsakih 100 glđ. nominalne vrednosti velja 102, in recimo cela delnica za 500 glđ. nominalne vrednosti velja 110 glđ. Kedar rastejo cene, je ta način kvotiranja prijeten. Varske delnice za železne industrije so nedavno notirale 116, t. j. poskočile so za 16%. Neveščakom se to re zdi tako velikanska razlika, a vendar pomenja višek 32 gl. od akcije! O prejšnji kvotaciji bi morda marsikdo zmajal z glavo ter se vprašal, kaj opravičuje tako nenavadno hausse. Drugo, temno stran pa nam polže novo notiranje, če mislimo na slučaj padanja cen. Ako bi notirala kaka delnica n. pr. 95 t. j. ako bi pala za 5% pod nominalno vrednost, bi morda kdo ne videl v tem nevarnosti, ki obstoji v resnici; pomisliti treba namreč, da bi pomenilo to znižanje pri delnicah po 500 glđ. nominalne vrednosti že razloček 25 glđ. Novo notiranje je torej pripravna, da zavaja ljudi do lahkomišljenosti, da bodo sedaj padala in rastle cene za nekoliko odstotkov ravno tako lahko kakor poprej za nekaj goldinarjev, in vendar je resnični razloček dva-, tri- ali večkrat večji, nego je videti na prvi pogled. V tem pa je velika nevarnost, in že je slišati svareče glasove, naj bi se uvela zopet stara notacija.

Krajše železniške zveze.

Južna železnica je izjavila v državnem železniškem svétu na Dunaju in na mednarodni železniški konferenci v Kolonji, da je pripravljena zboljšati oziroma skrajšati zvezo med Trstom in Monakovim (München) s tem, da opusti vožnjo nad Maribor ter vozi znanprej čez Ljubljano-Trebiž-Beljak-Franzensfeste in Kufstein.

Tudi vožnjo Dunaj-Sarajevo hočejo skrajšati, in sicer s tem, da ne bodo več rabili proge Budimpešta-Bos. Brod, ampak Dunaj-Zidanimost-Zagreb-Sisek-Brod.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 23. Pšenica za oktober K. 7.86 do 7.87. Pšenica za april K. 7.78 do 7.79 Rž za oktober K. — do —. Rž za april K. 6.43 do 6.44. Koruza za juli K. — do —. Koruza za maj 1900 K. 5.— do 5.01. Oves za oktober K. — do —. Oves za april K. 5.08 do 5.09.

Pšenica: ponudbe zadostne, povpraševanje zmerno, mirno. Prodaja: 12.000 met. st. nesprenmenjeno, nič kupčije. Vreme: vlažno.

Hamburg 23. Trg za kavo. Santos good average za mare 36.50 za maj 37.—, za september 38.—, za december 39. Denar.

Havre 23. Kava Santos good average za januar 50 k. frankov 43.50, za maj 50 k. frankov 44.75.

Dunajska borza dne 23. januarja.

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	99.80	99.80
„ „ v srebru	99.65	99.60
Avstrijska renta v zlatu	99.95	99.05
„ „ „ kronah 4%	98.75	98.80
Kreditne akcije	233.95	233.85
London 10 Lsr.	242.15	242.15
20 mark	23.60	23.60
Napoleoni	19.21	19.20
100 italijanskih lir	89.75	89.65
Cekini	11.42	11.42

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunajo.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo done srečo!

Pozor na ta užig na zamašku !!!

Prihod in odhod vlakov.

Južna železnica.

Odhod iz Trsta:

6.20	pdp. omn.	Nabrežina, Červinjan, Benetke
8.—	brzovl.	Dunaj, zveza z Reko
8.25	—	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
9.—	omn.	Nabrežina, Videm, Benetke, Verona
9.55	post.	Dunaj, zveza Badapest in Zagreb
12.45	pop. omn.	Kormina, zveza Červinjan, Benetke
4.35	—	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
5.30	—	Benetke (via Červinjan in via Videm) Rim (via Bixij) naravnost.
6.25	post.	Dunaj, zveza z Reko
8.15	zvč. brzovl.	Kormin
8.45	—	Dunaj, zveza s Pešim, Reko
8.45	meš.	Nabrežina, Videm, Benetke
9.45	—	do Mürtzschlaga
6.10	—	(samo ob sredah) ekspres v Ostende

Dohod v Trst:

6.56	pdp. meš.	iz Mürtzschlaga, Beljaka itd.
7.35	—	iz Italije, Kormina, Nabrežine
8.45	—	brzovl. iz Kormina
9.28	—	Dunaj, zveza s Pešto, Mnihim
10.25	post.	Dunaj, zveza z Reko
10.40	brzovl.	iz Italije preko Kormina
11.29	omn.	iz Benetk (via Červinjan)
5.35	pop. post.	Dunaj, zveza z Gorico
7.45	zvč. omn.	iz Italije preko Kormina
8.30	brzovl.	iz Italije preko Kormina
9.—	—	Dunaj, zveza z Reko
11.35	omn.	iz Italije preko Kormina
10.38	pdp.	(samo v sredo) ekspres iz Ostende

Državna železnica.

Odhod od Sv. Andreja

6.30	pdp.	Hrpelje, Ljubljana, Dunaj, Beljak
8.45	—	Hrpelje, Rovinj, Pulj, Dunaj
4.50	pop.	Hrpelje, Divača, Rovinj, Pulj, Dunaj
7.45	—	brzovl. Pulj, Divača, Beljak, Dunaj
2.30	—	Hrpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih).

Dohod k sv. Andreju.

8.05	pdp.	Divača
9.35	—	Pulj, Rovinj
11.15	—	Hrpelje, Ljubljana, Dunaj
6.15	zvč.	Pulj, Rovinj, Dunaj, Ljubljana
9.50	—	brzovl. Pulj, Rovinj, Dunaj
9.25	—	Hrpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih.)

Furlanska železnica.

Odhod iz Trziča:

7.48	pdp.	1.53, 6.25 pop. preko Červinjana v Italijo
10.42	—	in 10.48 zvečer do Červinjana.

Dohod v Trzič:

7.20, 9.45, predp.	5.48, 10.33 pop. iz Italije preko Červinjana, 1.35 pop. iz Červinjana.
--------------------	--

Odhod in prihod parnikov.

V Žavljje preko Sv. Marka, Škedinja, Sv. Sobote, Mij ob 7.15, 9, 11.30 predp. 2.15 pop. Prihod 8.—, 10.— predp. 12.10, 3.25, 4.45 pop.

V Milje 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp. 2.30, 4.15 (preko Sv. Marka) 6.15 pop. Prihod 7 (preko Sv. Marka), 8, 9.30 (pošta) predp.: 1.30, 3.30 (pošta), 5.30 pop. Ob ned. in prazn. 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp.: 3.—, 4.30, 7.15 pop. Prihod: 6.30 (preko Sv. Marka) 8.—, 9.50 (pošta) predp. 2.—, 3.45 (pošta) 6.30 pop.

V Koper 7.50 predp., 12.05 (pošta) 3.—, 4.15 (pošta) pop. Dohod 6.45, 9.— (pošta) predp. 1.30, 3.— (pošta). Ob ned. in prazn. 7.50 predp., 12.05 (pošta), 5.— pop. Dohod: 6.45, 9.— (pošta) predp. 4.— (pošta) pop.

V Piran preko Izole 12.30, 3.— pop. Dohod preko Izole 6.30, 7.— predp. Ob ned. in prazn.: 11.30 in opoldne. Dohod: 6.30, 7.— zjutraj (parnika „Istria“ in „Portoroe“.)

V Umag vsak dan razen nedelj ob 4 pop. Dohod 6.— zjutraj.

V Rovinj preko Pirana, Cittanove, Poreča vsaki pond., sredo, petek 7.30 zj. Dohod torek, četrtek, sobota ob 7. uri zjutraj.

V Pulj preko Pirane, Cittanove, Salvore, Poreča, Vrsara, Rovinja in Fasane ob 6.45 zjutraj vsak dan. Dohod 2 pop.

V Miramar 10.45 predp. 3.15 pop. Dohod 1.30, 6 pop.

„Naša straža“

išče **trgovskega pomočnika**, izurjenega v *trgovini z delikatesami in kolonijalnimi blagom*. Vešč mora biti slovensčine, nemščine in laščine. Vsa naznanila naj se adresujejo na načelstvo „Naše straže“ v Ljubljani.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley-lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe svojsamoiznajdene pomade. To so najslavitše avtoritete priznane za jedro sredstva, ki ne povzročajo izpadanja las, povspesuje rast istih, poživlja lasnik povspesuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že po kratki uporabi lasna na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 glđ., 2 glđ., 3 glđ., 5 glđ.

Posiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s poštami povzetjem povsem sveto iz tovarne. Kamor naj se pošilja vsa naročila.

Ana Csillag
Dunaj I., Seilergasse 5.

Najboljše berilo in darilo

je vsestransko jako pohvaljena „Vzgoja in omika ali izvir sreče“ (neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge biaziti in prav olakati ter se dobi za predplačilo 1 glđ. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti po štenemu povzetju pri **Jožefu Valenčiču na Dunaju III., Steingasse N. 9 I. St., Th. 10.**

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjiz je malo več.

„Slavisches Echo“

nezavisno glasilo za politiko, narodno gospodarstvo, znanstvo in umetnost, izhaja na Dunaju od novega leta 1900 kot tednik vsako soboto na 12-16 straneh ter stoji na leto 6 glđ., na pol 1. 3 glđ. na četrt leta 1.50 glđ.

„Slavisches Echo“ ima namea, brani u nanševin zgodovniska državna prava slovanskih narodov ter dokazovati, da spadajo dristano in moralno v isto vrsto z drugimi vaskimi narodi. Pridobil si je sotrudnikov, priznanih sil, med vsemi slovanskimi narodi.

„Slavisches Echo“ ima in sprejmlje in serate solidnih slovanskih in drugorodnih firm, ki so navezani na razne dežele.

Uredništvo in upravnistvo „Slavisches Echo“ na Dunaju.
Eugengasse 37., Wien X.

Pahor Ivan v ulici Conti št. 2 ima pekarno n sladčarno. Svež kruh večkrat na dan. Prodajanje moke in sprejemanje domačega kruha v pecivo. Postrežba točna.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafacla Italia
TRST - Via Malcanton št. 1 - TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, zimne in peresnice, ogledal in železnih blagaju, po cenah, da se ni bati konkurence.

Pozor!

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi priporočam svojo bogato zalogo in prodajalnico vsakovrstnega jedilnega blaga, ki se nahaja v ulici **Pilone št. 4**, vogal ulice **Giulia**. Biago najboljše vrste in vedno sveže. Cene zmerne in postrežba točna.

Razpošiljam blago tudi po pošti na deželo. Priporočuj se za mnogobrojne naročbe, beležim spoštovanjem udani

Hanibal Škerlj
trgovec.

MEJNARODNI PANORAMA
TRST - Borzni trg 14 - TRST
Od 22. do 28. januarija
Jako zanimivo potovanje po mestu Meksiki. Krotitelji v borbi z biki. Rakev generala Mejija, ustreljenega 1867. na povelje Juareza itd. — 50 podob 50. Vstopnina 20, otroci 10 kr.

Spedicijska poslovница
Gašpar Hvalič
v Gorici v ulici Morelli št. 12.
se topla priporoča Slovincem v mestu in na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje.
Nov zaprt voz za prevažanje.
Dostavljenje nepoškodovanega blagu se zagotavlja.
Stavbeni razpis.
„Pogrebno društvo“ na Verdli pri Trstu oddaja delo za popravo svoje društvene hiše št. 794, na Verdli.
Ponudniki naj se obrucejo za natančne poizvedbe in pogoje na g. Ivana Godina, društv. tajnika v Trstu, ulica Giulia št. 21. Društveni udje imajo prednost.
V Verdli, dne 15. januarja 1900.
Pogrebno društvo na Verdli.

Najboljša domača zabava
FONOGRAFI
z **NAJIMENITNEJŠIMI CILINDRI**
The Anglo-Italian Commerce-Company v Milann.
Izključno zastopstvo za Avstro-Ogersko ima:
Premovani grafični zavod E. Freisinger
v Trstu, Corso št. 2.
Orkestralne in druge godbe
Govori in deklamacije izvrstnih dramatikov

Šivalnih strojev tovarniška zaloga
Ivana Jax-a
v Ljubljani
Dunajska cesta št. 13.
priporoča svoje pripoznano najboljše **šivalne stroje** za domačo porabo in obrtniške potrebe.
Čuvaj se 00000
00 senjske roke roman.
Velja 35 nvč.
Prodaja se v upravnistvo našega lista.

100.000 kron
5x20.000 kron itd. itd.
izdajljivi na željo po 20% odbitku v gotovini, zamorejo se do iti z eno samo srečko
velike dobrodelne loterije
v korist poliklinike (bolnišnice) v Budapešti
Vsak list, ki je veljaven za **6 kratno srečkanje** brez nadaljnih doplačil, stane
1 krono
Prvo srečkanje nepreklično 4. januarja 1900.
Srečke prodaj: Jos. Bolaffio, Aleks. Levi, Mandel & C., Schiffmann, Ign. Neumann, „Il Mercurio Triestino“.

Za bolne na želodcu!
Vsakemu, kateri si nakoplje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z vživanjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr. **želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasiljenje**
priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano
prebavno in kričistilno sredstvo
Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.
To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih cevah, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.
S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kadi. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: **glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem**, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratni pitju tega vina, in nje neprijetne posledice kakor: **stiskanje, ščipanje, bitje srca, nespanje** in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih živec (haemorrhoidne bolečine), odstranjajo se s zeliščnim vinom hitro in voljno. **Zeliščno vino** odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ničvredne tvarine.
Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.
Pri popolnem pomanjkanju **volje do jedi**, pod **nervoznem zbeganjem in otočnostjo** kakor tudi pogosti **glavoboli in nespanje** povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.
Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspešujo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspešujo močno menjavo snovi, povspesuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove **moči in novo življenje**.
To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.
Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 glđ. 50 nvč. in 2 glđ. v lekarnah v Trstu, Sezani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trziču, Ogleju, Červinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradisci, Krmini, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošnju, Labinju, Pazinu, Motovunu, Vižinadi, Starogradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidnu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celej Avstro-Ogerskeji in sosednih deželah.
Tudi razpošilja tvrdika: **Hubert Ullrich, Leipzig**, po 5 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskeji poštnina in zaboja ne pa carine prosto.
Svari se pred ponarejanjem!
Zahteva naj se izrečn
Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.
Moje zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega spirita 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevega soka 320,0, mane 30,0, koprive, jagneza, omanovih korenin, amerikkanskega lapuha, lecanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine naj se pomešajo.

Zaloga vina F. Petech
TRST - Via delle Poste št. 10.
Istreska in dabnatska vina iz najslavitših klet. Cene brez konkurence, blago pristno in najboljše kakovosti. Istresko novo fino 30, boljše 32, Dalmatinsko fino 30, Opallo novo fino 32 v vsakej množini v sodčkih in buteljkah od litra naprej franko na dom na katerikoli kraj mesta. Izven mesta franko užitinskega davka. Naročbe v zalogi ali s poštino dopisnic.

MLEKARSKA ZADRUGA
v Škofji Loki
oddaja sveže mleko, sladko smetano in surovo maslo po najnižih cenah v najbolji kakovosti.